

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**TA'LIMDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING IJTIMOY-PEDAGOGIK
FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA**

Raximova Feruzaxon Najmiddinovna

Qo'qon davlat universiteti p.f.b.f.d PhD

Yo'ldasheva Shohsanam Zafarjon qizi

Qo'qon davlat universiteti 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy ishda ta'lim jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish masalasi pedagogik muammo sifatida yoritilgan. Mazkur faoliyatning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar, uning ta'lim samaradorligiga ta'siri hamda ijtimoiy muhit bilan uzviy bog'liqligi tahlil qilingan. Shuningdek, bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda kommunikativ ko'nikmalar, ijtimoiy faollik va refleksiv yondashuvning ahamiyati asoslab berilgan. Tadqiqot davomida milliy va xorijiy adabiyotlar o'rganilib, metodologik yondashuvlar asosida amaliy holatlar tahlil qilindi.*

Kalit so'zlar: *ijtimoiy-pedagogik faoliyat, pedagogik muammo, kasbiy kompetensiya, kommunikativ ko'nikma, ijtimoiy muhi,*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini shakllantirish va rivojlantirish muhim pedagogik muammolardan biri hisoblanadi. Turli ijtimoiy omillar, ta'lim muhiti va shaxslararo munosabatlar ta'sirida bu faoliyatning yetarli darajada rivojlanmasligi o'qituvchining kasbiy samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bu esa nafaqat ta'lim sifatining pasayishiga, balki sog'lom ijtimoiy-psixologik muhitning buzilishiga ham olib keladi. Shu sababli, bo'lajak pedagoglarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish, ularni zamonaviy talablar asosida tayyorlash dolzarb vazifa sanaladi.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat – bu o'qituvchining jamiyat, o'quvchi va ota-onalar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yishi, ijtimoiy muammolarni anglab yetishi va ularni hal etishda faol ishtirok etishini ifodalaydi. Mazkur faoliyatni rivojlantirishda innovatsion, kreativ va refleksiv yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy faollik, kommunikativ ko'nikmalar va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish qobiliyatini shakllantirish ustuvor yo'nalishlardan biridir.

Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, pedagog kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirish hamda ijtimoiy faol shaxsni tarbiyalashga qaratilgan qator qarorlar muhim ahamiyatga ega. Jumladan, PQ–4310-sonli “Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi[1], PQ–3775 va PQ–4310-sonli qarorlari ta'lim sifatini oshirish, innovatsion va zamonaviy

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

yondashuvlarni joriy etish orqali bo'lajak o'qituvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi[2].

Shu nuqtai nazardan, ta'limda bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida chuqur ilmiy tahlilni talab etadi hamda uni samarali hal etish zamonaviy ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish masalasi bo'yicha ilmiy adabiyotlarda turli yondashuvlar – pedagogik, psixologik va sotsiologik nuqtai nazarlar asosida keng tadqiq etilgan. Xususan, L. S. Vygotskiy,[7,45-b] A. N. Leontyev,[9,78-b] V. A. Slastenin,[6,192-b] kabi olimlar shaxs rivoji, faoliyat nazariyasi va pedagogik jarayonda ijtimoiy omillarning o'rni haqida muhim ilmiy qarashlarni ilgari surganlar. Ularning tadqiqotlarida bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyati shaxsning ijtimoiylashuvi, muloqot madaniyati va kasbiy kompetensiyalarning shakllanishi bilan uzviy bog'liqligi ta'kidlanadi.

Mazkur yo'nalishda o'zbek olimlarining ilmiy ishlari ham muhim ahamiyat kasb etadi. Jumladan, N. X. Jo'raev,[3,35-b] R. Qodirova,[4,124-b] Sh. Sattorova,[5,56-b] M. Yo'ldasheva[8,28-b] kabi tadqiqotchilar bo'lajak pedagoglarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish, ularning kommunikativ ko'nikmalari, ijtimoiy faolligi va kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish masalalarini o'rganganlar. Ularning ilmiy izlanishlarida ijtimoiy-pedagogik faoliyatning samaradorligi o'qituvchining muloqotga kirishish qobiliyati, empatiyasi, ijtimoiy muhitni to'g'ri baholay olishi hamda ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llay bilishi bilan bog'liqligi asoslab berilgan. Ayniqsa, M. Yo'ldasheva o'z tadqiqotlarida bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishda reflektiv va ijodiy yondashuvlarning muhimligini alohida ta'kidlaydi.[8,41-b]

Shu bilan birga, zamonaviy ta'lim tizimida ijtimoiy-pedagogik faoliyatni rivojlantirishda innovatsion va interfaol metodlarning ahamiyati ortib bormoqda. Bu jarayonda muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish va samarali kommunikatsiyani yo'lga qo'yish muhim omil hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi sifatida kompleks yondashuv tanlandi. Bunda taqqoslama-tahliliy, empirik kuzatuv, suhbat, anketa va kontent-tahlil metodlaridan foydalanildi. Amaliy tadqiqotlar davomida bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyati, ularning o'quvchilar va ijtimoiy muhit bilan o'zaro munosabatlari o'rganildi. Ushbu metodologik yondashuvlar orqali bo'lajak pedagoglarning ijtimoiy faolligini oshirish, kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish va sog'lom pedagogik muhitni shakllantirishning samarali yo'llari aniqlab berildi. Shu bois, mazkur tadqiqot nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ham ega bo'lib, ta'lim muassasalarida keng qo'llanilishi mumkin.

MUHOKAMA VA NATIJA

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday yondashuvlar o'qituvchining faqat nazariy bilimlar bilan cheklanib qolmasdan, balki real ijtimoiy muhitda samarali faoliyat olib borishiga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik jarayonda bu faoliyatni shakllantirish ijodiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va muammoli vaziyatlarni tahlil qila olish ko'nikmalarini rivojlantirish bilan chambarchas bog'liqdir.[4,78-b]

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat esa o'qituvchining o'quvchilar, ota-onalar va jamiyat bilan samarali muloqot olib borishi, ijtimoiy muammolarni anglab yetishi hamda ularni hal etishda faol ishtirok etishini o'z ichiga oladi. Ushbu faoliyatning yetarli darajada rivojlanmaganligi ta'lim jarayonida turli muammolar – **kommunikatsiya uzilishlari, o'zaro tushunmovchiliklar va ijtimoiy moslashuvdagi qiyinchiliklarga** olib kelishi mumkin.

Shu nuqtai nazardan, bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish deganda quyidagilar tushuniladi:

- har bir pedagogik vaziyatni individual va chuqur tahlil qilish,
- ijtimoiy muhitni to'g'ri baholash va unga moslashish,
- samarali va konstruktiv muloqotni yo'lga qo'yish,
- muammoli vaziyatlarda mustaqil va ijodiy yechimlar topish.

Bu jarayon o'qituvchidan yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarlik, kommunikativ kompetensiya va emotsional intellektni talab qiladi. Natijada, bo'lajak pedagoglar nafaqat o'z kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish, balki ijtimoiy muhit bilan uyg'un hamkorlikni yo'lga qo'yish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Mazkur yondashuvning afzalligi shundaki, u har bir pedagogik vaziyatni individual tarzda tahlil qilishga, ijtimoiy omillarni chuqur anglashga va muqobil yechimlar ishlab chiqishga imkon yaratadi. Amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, bo'lajak o'qituvchilar bilan olib borilgan mashg'ulotlarda suhbat, rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlarni modellashtirish va interfaol metodlardan foydalanish ularning ijtimoiy faolligini oshirishga xizmat qilgan.

Shuningdek, empirik natijalar bo'lajak pedagoglarda refleksiv fikrlashning rivojlanishi, muloqot madaniyatining yaxshilanishi va ijobiy ijtimoiy muhitni shakllantirishga bo'lgan intilishning ortganligini ko'rsatdi.[7,43-b] Talabalar o'z fikrlarini erkin ifoda etish, jamoada ishlash va ijtimoiy muammolarni hal etishda faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'lganliklarini qayd etdilar. Bu esa ta'lim jarayonida ochiq, demokratik va samarali pedagogik muhitni shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik faoliyatini rivojlantirish — zamonaviy ta'lim jarayonida muhim pedagogik muammo hisoblanadi. Bu jarayon o'qituvchilarning ijtimoiy faolligi, kommunikativ ko'nikmalari va kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Mazkur faoliyatni rivojlantirishda an'anaviy yondashuvlardan farqli ravishda, ijodiy, tahliliy va individual yondashuvlar muhim o'rin tutadi. O'qituvchi va o'quvchi, ota-ona hamda jamiyat o'rtasidagi ijobiy muloqot, o'zaro hurmat va samarali hamkorlik orqali pedagogik jarayon yanada samarali tashkil etiladi.

Shu boisdan, ijtimoiy-pedagogik faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy yondashuvlarni ta'lim amaliyotiga keng joriy etish — ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh pedagog kadrlarni tayyorlashning muhim omili hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. PQ-4310-sonli (2019-yil 29-aprel) "Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarorlari.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-3775-sonli (2018-yil 5-iyun) "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori
3. Jo'raev N. X. Pedagogik mahorat va ijtimoiy faoliyat asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2015. b-35
4. Qodirova R. Pedagogik kompetensiya va uning rivojlanish omillari. – Toshkent: Fan, 2018.b-124
5. Sattorova Sh. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2020. b-56
6. Slastenin V. A. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2002. c-192
7. Vygotskiy L. S. Psixologiya razvitiya cheloveka. – Moskva: Smysl, 2005.c-45
8. Yo'ldasheva M. Bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.b-28
9. Leontyev A. N. Faoliyat. Ong. Shaxs. – Moskva: Politizdat, 1975. c-78